

ת"פ 39155/11/16 - מדינת ישראל נגד מוחמד מלחם

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 39155-11-16 מדינת ישראל נ' מלחם

בפני כב' השופט אברהם אליקים, סגן נשיא

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מוחמד מלחם

הנאשם

החלטה וגזר דין

מבוא

1. הנאשם הורשע ביום 16.11.2016 במסגרת ההליכים שנוהלו בתפ"ח 54216-01-16.

באותו הליך הנאשם היה נאשם מס' 3 ולאחר תיקון כתב האישום הוא הורשע על פי הודאתו בעבירה של סיוע לאחר מעשה-עבירה לפי סעיף 260 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן-החוק) וזאת במסגרת הסדר טיעון שלא כלל הסכמה לעניין העונש.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בתאריך 1.1.2016 ביצע נשאד מלחם (להלן-נשאד) פיגוע ירי בתל אביב כחלק ממתקפת טרור נגד מדינת ישראל ואזרחיה, במהלכה רצח שלושה אנשים, פצע נוספים ונמלט לכפר ערערה שם הסתתר.

הנאשם פגש בנשאד ביום 3.1.2016 במקום המסתור. הוא ראה שנשאד חמוש בנשק והוא גם אישר בפניו כי ביצע את הפיגוע והרצח. לבקשת נשאד הנאשם רכש עבורו מכשיר טלפון סלולרי חדש ומסר לו את המכשיר. 5 ימים לאחר מכן נשאד נורה ונהרג בעת שירה לעבר כוחות הביטחון שניסו לעצרו.

כתב האישום הוגש נגד הנאשם ושני נאשמים נוספים להם יוחסו עבירות חמורות ולכן הוא נפתח כתיק פשע חמור (תפ"ח 54216-01-16), משתוקן כתב האישום במסגרת הסדר טיעון, הופרד עניינו של הנאשם משני הנאשמים האחרים והדין המשיך להתברר בפניי כדן יחיד.

הנאשמים האחרים הורשעו בעבירות חמורות יותר וביניהם קשר לסיוע לאויב במלחמה או ניסיון לקשר לסיוע לאויב במלחמה, עבירות שונות בצורה משמעותית מהעבירה בה הורשע הנאשם.

ראיות לעונש

2. לנאשם אין הרשעות קודמות וגם לא נפתחו תיקים נוספים נגדו.

עמוד 1

שני הצדדים לא הסתמכו על ראיות לעניין העונש.

תסקירי שירות המבחן וחוות דעת הממונה על עבודות שירות.

3. לבקשת הסנגור ובהסכמת המאשימה התבקש שירות המבחן להכין תסקיר לעניין העונש.

מיום 20.2.2017 ועד ליום 5.5.2019 הוכנו 7 תסקירים (20.2.2017, 17.9.2017, 9.11.2017, 20.2.2018, 27.6.2018, 13.9.2018, 5.5.2019) והודעת עדכון אחת מיום 2.7.2018.

תחילתו של התהליך בעמדת שירות המבחן כי אין הוא ממליץ המלצה טיפולית, גם בשל הדרך בה תאר הנאשם את נסיבות ביצוע העבירה באופן שאינו תואם את כתב האישום.

לאחר שאפשרתי לנאשם לחזור בו מהודאתו, הוא שב והודה בעובדות כתב האישום המתוקן ללא סייג ומאותו שלב הוא שולב על ידי שירות המבחן בקבוצת טיפול ומעקב. בתסקיר מיום 13.9.2018 המליץ שירות המבחן על העמדתו של הנאשם במבחן למשך 12 חודשים בנוסף להטלת ענישה קונקרטיה ומוחשית בדרך של מאסר לביצוע בעבודות שירות, בתסקיר האחרון-תסקיר מיום 5.5.2019 חזר שירות המבחן על המלצתו להעמיד את הנאשם בצו מבחן למשך 6 חודשים, מאחר והנאשם עבר בהצלחה מסגרת טיפולית במהלך 10 החודשים האחרונים. בנוסף לאור אי התאמת הנאשם לביצוע עבודות שירות, המליץ שירות המבחן על הטלת צו של"צ בהיקף נרחב של 300 שעות. למעשה גם הוכנה מסגרת לביצוע העבודות בכפר קרע, אלא שהאחראי על השל"צ חלה, בשל כך ביקש שירות המבחן להגיש את תכנית השל"צ תוך 21 יום.

בתום הטיעונים לעונש ביום 4.11.2018 הפניתי את הנאשם לממונה על עבודות השירות שקבע לאחר קבלת חוות דעת של גורמי הביטחון כי הנאשם אינו מתאים לבצע עבודות שירות.

לאחר שעיינתי בחוות דעת גורמי הביטחון שעמדה לנגד עיני הממונה התרשמתי כי אין פוטנציאל או חשש למסוכנות ביטחונית מצד הנאשם וביקשתי מהממונה לשקול עמדתה מחדש וביום 6.3.2018 היא הודיעה כי עמדתה לא השתנתה.

בהתאם לבקשת הסנגור הוגש לאחר מכן תסקיר עדכני מטעם שירות המבחן, התסקיר הנ"ל מיום 5.5.2019.

תמצית טענות הצדדים

4. ב"כ המאשימה בטיעוניה בכתב (ט/1) ובעל פה ביקשה להטיל על הנאשם עונש של מאסר בפועל במתחם שבין 15 ל-24 חודשים, לצד מאסר מותנה משמעותי וקנס.

בטיעוניה שמה דגש על חומרת העבירה, סיוע למפגע שביצע ירי במרכז תל אביב בכוונה לגרום למותם של

אזרחים ישראלים רבים ובמהלך הימלטותו גם רצח נהג מונית. עוד הוסיפה כי במקרה זה הנזק שהיה צפוי להיגרם הוא גבוה בשל מסוכנותו של נשאד.

לתמיכה בטענותיה הפנתה לפסקי דין בהם הוטלו עונשי מאסר לתקופות של 24 חודשים בפועל והפנתה להגנותה לתיק של בית המשפט המחוזי בחיפה (ת"פ 67504-11-17 מדינת ישראל נגד איהאב (12.4.2-018) (להלן-עניין איהאב)). שבו הורשעו הנאשמים בעבירה של סיוע לאחר מעשה בהתאם לחוק המאבק בטרור, סיוע לנאשם שירה והמית אדם ופצע אחר. בית המשפט קבע באותו מקרה מתחם ענישה שבין מאסר בעבודות שירות ועד 18 חודשי מאסר בפועל ודן את שני הנאשמים לעונש של 6 חודשי עבודות שירות (המאשימה החליטה שלא להגיש ערעור).

5. הסנגור בטיעוניו בכתב (1/ס) ובעל פה ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן, להעמיד את הנאשם במבחן ולהורות על מאסר בדרך של עבודות שירות, כחלק ממתחם שמתחיל במאסר על תנאי ועד מאסר בעבודות שירות.

לאור קביעתה של הממונה לפיה הנאשם אינו מתאים לבצע עבודות שירות הוא הפנה למקרים בהם חייב בית משפט את הממונה לשבץ נאשמים לעבודות שירות למרות עמדתו כי הם אינם מתאימים, למשל בעפ"ג 14041-02-16 אגבריה נגד מדינת ישראל (21.4.2016) ולחלופין ביקש להורות כי הנאשם יבצע עבודות של"צ בהתאם להמלצת שירות המבחן.

בטיעוניו הדגיש את הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן מייד עם תיקון כתב האישום, מבלי שהיה צורך בשמיעת עדים וכי לאורך כל הדרך הנאשם הביע צער וחרטה על מעשיו.

עוד הפנה להליך הטיפול הארוך אותו עבר הנאשם ולמשך המעצר בו שהה הנאשם, גם לאחר ששוחרר הנאשם ממעצר הוא שהה בתנאים מגבילים תקופה ארוכה.

הסנגור הבהיר כי יש לבחון במקרה זה שיקולי שיקום תוך התייחסות לגילו הצעיר של הנאשם 'בגיר צעיר' כהגדרתו בפסיקה במיוחד לאור ההליך הממושך בו עמד המערער במסגרת שירות המבחן (מחודש פברואר 2017 ועד היום).

לתמיכה בטענותיו הפנה לפסק דין שונים בהם הוטלו עונשים שונים שהחמור שבהם היה מאסר בעבודות שירות.

בתום הטיעונים שב הנאשם ואמר כי לקח אחריות למעשיו, הודה בטעות שעשה והבהיר כי הוא בהליכי שיקום ולמידה במסגרת קבוצת הטיפול בה הוא משתתף.

יובהר כי בתסקיר האחרון ביקש שירות המבחן דחייה למשך 21 יום לשם הגשת תכנית השל"צ המומלצת לביצוע על ידי הנאשם, בדיון מיום 7.5.2019 ביקשו שני הצדדים שלא לדחות את הדיון, כך שיינתן גזר דין על סמך טיעוניהם עד לאותו מועד לרבות כל התסקירים שהוגשו.

דין

מתחם העונש ההולם

במקרה זה מדובר באירוע אחד.

הנאשם פגע בצורה חמורה בערך החברתי- יכולת רשויות אכיפת החוק לחשוף עבירות והבאת העבריינים לדין.

העונש המרבי הקבוע בחוק למסייע לאחר מעשה למבצע פשע, עומד על 3 שנות מאסר. אך מנעד הענישה רחב בשל השוני בסוגי הפשע השונים ובנסיבות בהן בוצעו, לא במקרה פסקי הדין עליהם הסתמכו הצדדים שונים בצורה משמעותית (המאשימה הפנתה למקרים בהם העונש עמד על 24 חודשי מאסר בפועל והסנגור הפנה למקרים בהם הוטל עונש של מאסר מותנה בלבד).

מקובלת עליו עמדת המאשימה לפיה, העבירה העיקרית לביצועה סייע הנאשם משליכה על חומרת המעשה ובמקרה זה ידע הנאשם כי הוא מסייע בדרך של מסירת מכשיר טלפון נייד לנשאד שביצע פיגוע ירי ורצח 3 אנשים ונכון לאותו מועד הוא עדיין הסתתר מפני כוחות הביטחון כשנשק בידו ולכן מקובל עליו מתחם הענישה המוצע על ידי המאשימה בהסתמך על פסקי הדין אליהם הפנתה (למעט פסק הדין של בית המשפט המחוזי בעניין איהאב).

ראו ע"פ 204/10 עבדל-קאדר נגד מדינת ישראל (25.7.2011) בו אישר בית המשפט העליון עונש של 24 חודשי מאסר בפועל למסייע לאחר מעשה למי שירה לעבר נוסעי רכב וראו ע"פ 557/06 עאלק נגד מדינת ישראל (11.4.2007) בו נדחה ערעורו של נאשם שנדון לשנתיים מאסר בפועל בגין סיוע לרוצח.

הנאשם לא יזם את המפגש עם נשאד אך נעתר לבקשתו ובצורה מודעת רכש עבורו מכשיר טלפון נייד ובכך סייע לרוצח מתועב, להימלט מכוחות הביטחון. לא פחות חמורה העובדה כי הנאשם ידע שנשאד ביצע רצח והוא עדיין חמוש בנשק, על כל המשתמע מכך לגבי מסוכנותו של נשאד בעת מסירת הטלפון הנייד לידי.

בהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה אני קובע כי העונש ההולם במקרה זה הוא מאסר במתחם שבין 15 ל-24 חודשי מאסר בפועל.

העונש המתאים

לאחר שמיעת טיעוני הצדדים אנו סבור כי בנסיבותיו המיוחדות של תיק זה יש לחרוג ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום וכי יש סיכוי של ממש שישתקם, בהתאם לסעיף 40 לחוק ובהתאם להמלצת שירות המבחן.

הנאשם נמצא כבר עתה בעיצומו של הליך שיקום ארוך שתוצאותיו חיוביות.

אפנה בעניין זה לע"פ 9147/17 אבו עביד נגד מדינת ישראל (20.9.2018):

"ככל שקיים חשש לפיו מאסר בפועל של הנאשם עשוי לאיין את התהליך השיקומי בו הוא מצוי או לפגוע בו באופן ניכר יש להעדיף את שיקולי השיקום על פני השיקולים האחרים העומדים בבסיס הענישה".

הנאשם צעיר (יליד 1993, כבן 23 במועד ביצוע העבירה) ללא עבר פלילי וגם לא נפתחו נגדו תיקים במהלך שלוש שנים וחצי שחלפו מאז).

מיום 20.2.2017 ועד היום נמצא הנאשם בפיקוח שירות המבחן, ההפנמה וההירתמות לשיקום בולטת מהשוואת תכני שבעת התסקירים שהוכנו בעניינו, שירות המבחן בתסקיר האחרון מיום 5.5.2019 מתאר תקופת טיפול בת 10 חודשים שמצביעה על שיפור משמעותי בהתנהגות הנאשם. ביום 28.4.2019 הוא סיים בהצלחה את הטיפול הקבוצתי, גילה מעורבות בתהליך הקבוצתי, לפי מנחת הקבוצה הוא תרם רבות לשיח הקבוצתי וזיהה את כשלו ההתנהגותיים. לטעמי יש לראות בנסיבות המיוחדות של תיק זה, הליך שיקומי מתקדם ומוצלח ועונש בין כתלי בית סוהר יביא לפגיעה בו. גם לפי התסקיר האחרון נדרש עדיין קשר מעקב-פיקוחי שיכלול הגעה לשיחות תקופתיות, אשר יעסקו בתכנים הנוגעים לחזרתו למסלול תקין של תפקוד ועשייה.

לא אכפה על הממונה על עבודות השירות לשבץ הנאשם בביצוע עבודות למרות שלאחר שעיינתי במידע המודיעיני שהוצג בפני הממונה, אין בו לדעתי בסיס לחשש של מסוכנות לציבור או לנאשם.

הפתרון הראוי במקרה זה הוא אימוץ המלצת שירות המבחן ושיבוץ הנאשם בביצוע עבודות של"צ בהיקף נרחב של 300 שעות בהתאם לתכנית שיכון שירות המבחן, הנאשם הביע הסכמתו לבצע עבודות של"צ כאמור.

האיזון הנכון במקרה זה הוא העמדת הנאשם במבחן במקביל לעונש של ביצוע עבודות לתועלת הציבור תוך הבהרה לנאשם משמעות אי עמידה במבחן, בהתאם לפרק ב' לפקודת המבחן [נוסח חדש] התשכ"ט-1969.

מצאתי חיזוק לבחירה בדרך השיקום, במשפחתו התומכת של הנאשם שליוותה אותו במהלך הדיונים ובנטילת האחריות והבעת החרטה מצדו של הנאשם.

בטרם סיום אציין כי הנאשם היה עצור בין התאריכים 10.1.2016 ועד 7.3.2016 ועובדה זו נלקחה בחשבון בעת קביעת העונש הכולל.

סיכום

לאור האמור לעיל אני דן את הנאשם לעונשים המתאימים הבאים:

· 6 חודשי מאסר על תנאי, הנאשם לא יישא את עונש המאסר על תנאי אלא אם יעבור תוך שנתיים עבירה לפי סעיף 260 לחוק העונשין ויורשע תוך תקופת התנאי או לאחריה.

· הנני מעמיד את הנאשם למבחן על פי סעיף 1(ב) לפקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 למשך 6 חודשים מהיום. בתקופת המבחן יעמוד הנאשם לפיקוחו של שירות המבחן ושתף פעולה לשם מימוש התוכניות והמטרות הטיפוליות שייקבעו לגביו ע"י שירות המבחן.

לפני מתן צו המבחן הסברתי לנאשם את משמעותו של צו המבחן והזהרתי אותו שאם לא ימלא אחרי הצו מכל בחינה שהיא או יעבור עבירה נוספת יהיה צפוי לעונש, או להרשעה ועונש, על העבירה שבגללה ניתן הצו והוא הביע את נכונותו למלא אחר הוראות הצו.

· אני מטיל על הנאשם לעשות שירות לתועלת הציבור בהיקף של 300 שעות, אשר יבוצעו לפי תכנית שיכין שירות המבחן ותועבר לאישורי תוך 21 יום מהיום. מובהר לנאשם כי ביצוע תכנית השל"צ יהווה חלק בלתי נפרד מהמבחן שהטלתי עליו כאמור וגם בעניין זה עליו לפעול בהתאם להוראות שירות המבחן.

גזר הדין יושלם רק לאחר שאשר תכנית מפורטת שיכין כאמור שירות המבחן, רק לאחר אישורה יתחיל מניין הימים להגשת ערעור.

המזכירות תשלח העתק ההחלטה לממונה על עבודות השירות ולקצין המבחן.

ניתן היום, י"ד אייר תשע"ט, 19 מאי 2019, בנוכחות ב"כ המאשימה עו"ד מרב בר, הסנגור עו"ד בוראת והנאשם בעצמו.